

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 028.1

Hely

Idő

"1931"

Személy

Szerző:

Cím: *Mit olvas Budapest?*

• Forrás: *újság*

Bp.

(Hely)

1931. 10. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.) ((

Mit olvas Budapest?

**Irodalmi ankét egy könyvespult mögött
Helyzetjelentés a divat és ízlés frontjáról**

Az előkelő belvárosi könyvkereskedés főnökével beszélgettünk, aki így informált az ideai könyvpiac divatjairól, — Budapest irodalmi ízléséről:

— Elsősorban azt szeretném elmondani, hogy mit *nem* olvas a budapesti publikum. Néhány év előtt még fantasztikus példányszámban fogytak a könnyű, nivótlan olvasmányok, érzelmes regények: *Courts-Mahler és a társai*. Ez ma teljesen megszűnt. A régen százazres pesti példányszámok tizezrekre csökkentek le szép lassan. Most már napok telnek el és nem akad vevő, aki ebbe a kategóriába tartozó könyvet keresne. Elmúlt az áliróadalom divatja.

— És mi az, amit olvasnak? Utazási köny-

vek. Talán Dekobra honosította meg ezt a divatos és régebben ismeretlen műfajt: az utazási regényt. *Ami utleírás is, meg regény is*: takarékos dolog. Ezek fogynak még aránylag a legnagyobb számban. A háború utáni években az utleírások voltak divatosak, főleg azok, amelyek a közvetlen európai környezetbe vezették el az olvasót. Most inkább a távoli világrészek érdeklik a közönséget, ezek között is leginkább Afrika. Forgalmunk ötven százaléka ilyen művek eladásából áll.

— Ha divatról, ízlésről beszélünk, hozzá kell tenni, hogy a publikum itt lényeges koncessziókra kényszerül. Elsősorban a pénztárca határozza meg az ízlést. Az olcsó

könyvek közül válogatja ki a közönség a leginkább megfelelőt. Itt, a pult mögött csak azt láthatom tehát, hogy *mit vásárol* a publikum és csak homályosan, távolról és hozzávetőleg tudhatom meg, hogy *mi az ízlése*. Mert ez, sajnos, ma két különböző dolog.

— Megdöbbentő az a tapasztalatunk, hogy az irodalom hajdan legzajongóbb tábora, a 14—18 éves fiatalság, teljesen leszerelt. Nem olvasnak. *Mag Károly és Verne* egyáltalában nem kell. De nem kell egyéb sem. Ha mégis meg akarnók határozni, hogy ilyen korban mit vesznek hébe-héba, csak egy határozott irányt találunk: sport és cserkészlet. Külön könyvsikeri vannak ennek a külön könyvpiacnak. *Ha egy cserkészfőparancsnok könyvet ír: ezt keresik*. Népszerűek a *Seton* *Whompson*-szerű írók, akik a kalandokat már modernebb keretbe állítják. Egyik regényében például egy indián gyerek és egy amerikai gyerek kihurcolkodik az őserdőbe és ott rekonstruálja a régi indiánok életét. *Ez a Winnetou, az Utolsó delawár, a Robinson utóda. Az ősoket pedig már el is felejtették*.

— *Nem igaz, hogy a technika érdeklí az ifjúságot!* Ha érdeklí is, a napilapok teljesen kiszolgálják az igényeit. Talán, ha technikai regényeket írnának, az utazási regények min-lájára, ez a műfaj megtalálná a publikumát. De leírásokat, akárcsak félig-meddig tudományos technikai könyveket, egyáltalában nem keres a fiatal korosztály, amelyről pedig nagy technikai érdeklődést szokás feltételezni. — Változatlan azonban a gyerek-irodalom,

Andersen, Grimm, Hoffmann meg ma is népszerűek. Fontos újítás, hogy már a legkisebb gyerekeknek is könyveket vásárolnak.

— A nivó feltétlenül süllyedt. Ezt meg kell állapítani még akkor is, ha levonjuk belőle az anyagi helyzet okozta megtévesztő nehézségeket. Volt idő, hogy tudósok, filozófusok műveit sokan vásárolták. Slussz!

— Nem kell még a tudományos színbe burkolt pornográfia sem. Sorra jelennek meg tudományos jellegű erotikai szaktanulmányok, de nagy részvéttlenség fogadja őket. Ebben a fajtában Van de Velde volt az utolsó komoly könyvsiker.

— Általában, bojkottálják az erotikus irodalmat. Ennek a jelenségnek számos oka közül csak azt emelem ki, hogy a könyv drága (ha nem is drága a valóságban, de drága az emberek megítélése szerint) és, ha már rászánja magát valaki, hogy könyvet vásároljon, azt akarja, hogy az *ajándék legyen az egész családnak* és ne kelljen a fiatal leány elől elzárni és számára esetleg még egy könyvet venni. Ebben a fajtában csak a szociális jelszavakba bujtatott erotika vonzza még a publikumot. Ilyen jelszó: a modern nő jogai. Ilyen címen még mernek kedvteléseiknek áldozni egyesek.

— Népszerű — persze, csak szűk határok között — az erdélyi irodalom. Ennek határozott divatja van. Más magyar írókkal szinte labdázik a divat. *Egyik hónapban népszerű, a másikban senki sem olvassa*. És rendszerint valami kuriózitást kíván a közönség, a regényíró személyére nézve, vagy a regény szereplőire, színhelyére, témájára vonatkozólag. Akkor megindul a népszerűség és el is tart — *két-három hónapig*.

— Lefünt a háborús irodalom népszerűsége. De nem éreztetik hatásukat a külföldön még olyan lényeges irodalmi szenzációk,

mint egy Nobel-díj, egy Goncourt-díj, hogy a Kleist-díjról, efélékről ne is beszéljek. Valahogyan veszik még az olcsó német könyveket, azt a bizonyos 2 márká 85 pfennigés tipust, amit most olyan tömegben dobnak piacra a német kiadók.

— Szeretik a népszerű orvosi könyveket. Sok embernél ez pótolja az orvost: olcsóbb és közvetlenül nem is látják semmi kárát. Érdekes, hogy főleg olyan orvosi könyveket vásárolnak, amelyek kellemes, megnugtató követhetéseikkel zárulnak és nem kíváncsiak